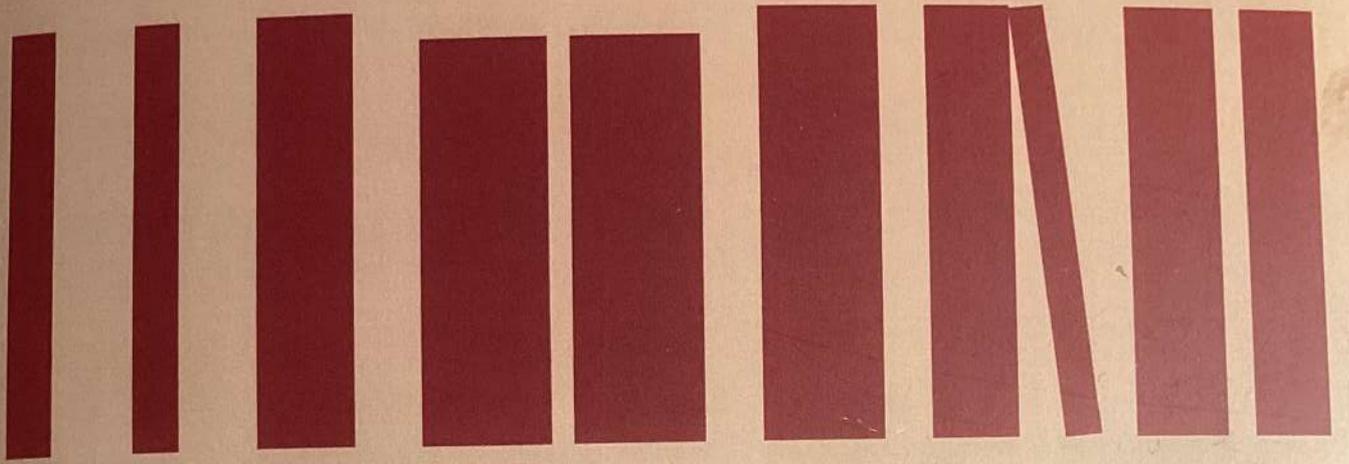

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΒΙΒΛΙΟΥ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

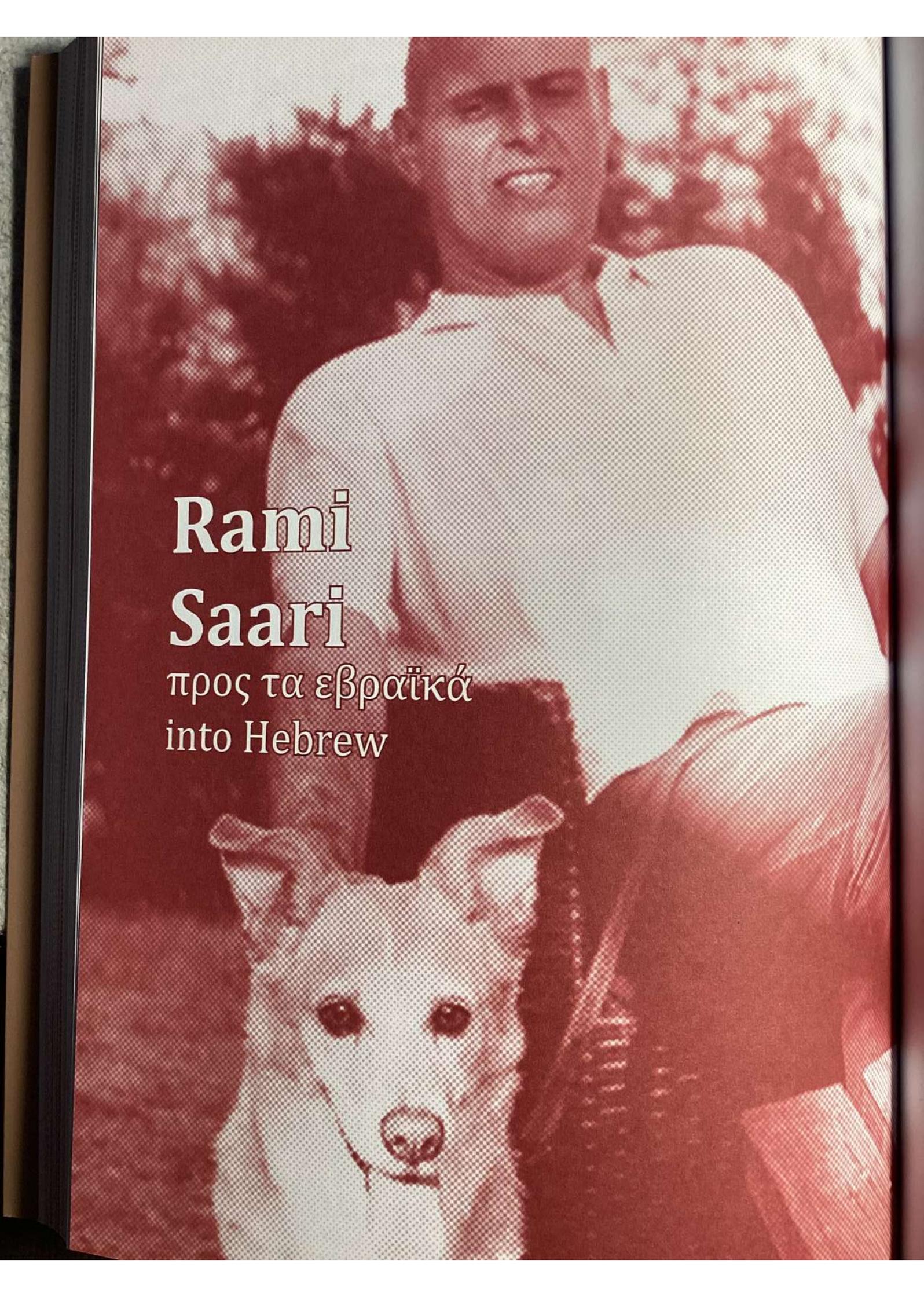
29 διαδρομές προς την ελληνική γλώσσα

29 journeys into the Greek language

HELLENIC FOUNDATION FOR BOOKS AND CULTURE

Rami

Saari

προς τα εβραϊκά
into Hebrew

Μια έλξη που δεν σβήνεται

Μπορεί κάποιος να μην είναι πολίτης της Ελλάδας και ωστόσο ν' αγαπάει την Ελλάδα περισσότερο από οποιαδήποτε άλλη χώρα; Μπορεί ένα άτομο που δεν είναι ελληνικής καταγωγής ν' αγαπάει τους Έλληνες περισσότερο από οποιονδήποτε άλλο λαό; Μπορεί κάποιος που άρχισε στα είκοσι πέντε του σπουδές ελληνικών να νιώθει στα εξήντα δύο του ότι η ελληνική εξακολουθεί να τον γοητεύει πιο πολύ από κάθε άλλη γλώσσα; Ναι, μπορεί, μπορώ· το έμαθα για τον εαυτό μου, από πρώτο χέρι, και δεν έχω την παραμικρή αμφιβολία και καμία απολύτως δυσκολία να το αναγνωρίσω. Άρχισα να ενδιαφέρομαι για την Ελλάδα, για την πανέμορφη της γλώσσα, για τον λαό της και για τον πολιτισμό του ήδη από τα παιδικά μου χρόνια. Ενθουσιαζόμουν όταν άκουγα στο Δημοτικό τη Μαρινέλλα να τραγουδά για λίγο κρασί, λίγο θάλασσα και τ' αγόρι της, ενθουσιαζόμουν όταν διάβαζα στο Λύκειο ελληνική μυθολογία, όταν έμαθα τη *Μήδεια* του Ευριπίδη κι άκουγα την Ελπίδα να τραγουδά για τον Σωκράτη... Ερωτεύτηκα όμως την Ελλάδα όταν την επισκέφτηκα για πρώτη φορά (1988) και αυτός ο έντονος έρωτας δεν μειώθηκε καθόλου με το κύλημα του καιρού. Είχα την ευκαιρία να ζήσω μεγάλα διαστήματα σε άλλες χώρες, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται, αλφαβητικά, η Αλβανία, η Αργεντινή, η Βραζιλία, οι Ηνωμένες Πολιτείες, η Ισπανία, το Ισραήλ, η Μάλτα, το Μεξικό, η Ουγγαρία, η Πορτογαλία και η Φινλανδία – όμως έμενε ζωντανή κι απαραμείωτη μέσα μου η διάθεση επιστροφής στην Ελλάδα. Ως πολίτης τριών κρατών, έχοντας προς το παρόν γράψει και δημοσιεύσει 14 δικά μου βιβλία, έχοντας μεταφράσει 102 βιβλία από 10 γλώσσες σε μία από τις δύο μου μητρικές γλώσσες και έχοντας επιμεληθεί 21 βιβλία άλλων ποιητών και συγγραφέων, μπορώ ειλικρινά, ανοιχτά και ξεκάθαρα να ομολογήσω πως η μετάφραση καλής σύγχρονης ελληνικής λογοτεχνίας στα εβραϊκά ήταν, είναι και πιθανότατα θα παραμείνει ένα από τα μεγάλα μου πάθη.

Γι' αυτό, όταν μετέφραζα στα εβραϊκά, από τα ελληνικά, ποιήματα γνωστών ποιητών όπως η Αγγελάκη-Ρουκ, ο Ασλάνογλου, ο Γκιμοσούλης, ο Εγγονόπουλος, ο Καββαδίας, η Λαϊνά, ο Μάρκογλου, η Μαστοράκη, ο Ρίτσος, ο Σαχτούρης, ο Χιόνης και ο Χριστιανόπουλος, πάντα το έκανα με μεγάλη χαρά και με τεράστιο ενθουσιασμό. Η ίδια χαρά και ο ίδιος ενθουσιασμός με συνόδευαν ενώ μετέφραζα και ποίηση ζώντων και σύγχρονων ποιητών, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται η Αργυροπούλου, ο Βεντούρας, ο Βλαβιανός, η Δημουλή, ο Καββαδάς, ο Κεφαλάς, ο Κυπαρίσσης, ο Παπαγεωργίου, ο Πασχάλης, ο Πυθαράς, ο Ρούβαλης, ο Τριβιζάς, η Σιγούρου, ο Σιορίκης, ο Τουμανίδης και ο Χρονάς. Την ποίηση την κουβαλούσα πάντα στην καρδιά μου – κάποιες φορές ήταν η ίδια η καρδιά μου –, αλλά επίσης ένιωθα ενδιαφέρον, περιέργεια και συγκίνηση όταν αφοσιωνόμουν στη μετάφραση έργων υπέροχων Ελλήνων συγγραφέων. Αυτός ήταν ο λόγος που πρότεινα σε ισραηλινούς εκδοτικούς οίκους τη μετάφραση ελληνικής λογοτεχνίας, και χάρηκα τόσο πολύ όταν αποδέχτηκαν τις προτάσεις μου.

Έτσι, κυκλοφόρησαν –και είναι ακόμα διαθέσιμες– οι μεταφράσεις μου βιβλίων όπως: *Για ένα φιλότιμο* του Ιωάννου, *Ένα σχεδόν γαλάζιο χέρι* και *Ο βίος του Ισμαήλ Φερικ Πασά* της Γαλανάκη, *For sale / Πωλείται* του Κωνσταντίνου και *Πάτυ* εκ του Πετρούλα του Τσίτα. Μετέφρασα, επίσης, για εφημερίδες, λογοτεχνικά περιοδικά και για το διαδίκτυο μεμονωμένα διηγήματα Ελλήνων και Ελληνίδων συγ-

γραφών, π.χ. αξιόλογα κείμενα του Βουδούρη, της Καραϊτίδη, του Κοροβίνη, της Λαδιά, της Λουκά και της Χριστοδούλου.

Είχα το μεγάλο προνόμιο να επιλέγω τα έργα που μετέφραζα, και μολονότι δεν έχω έως ώρας καταφέρει (άραγε, θα το καταφέρω κάποτε;) να μεταφράσω άλλους έξοχους συγγραφείς (όπως η Ιορδανίδου, ο Κορτώ, η Σκιαδαρέση και ο Ψύρρας), η εργασία που έκανα μου χάριζε άφθονη ικανοποίηση, ενώ παράλληλα σκεφτόμουν πως, μέσω αυτών των μεταφράσεων, ίσως βοηθούσα στο χτίσιμο μιας γέφυρας κατανόησης και φιλίας μεταξύ δύο λαών που είχαν στενές επαφές και σχέσεις ήδη από την αρχαιότητα. Κι αυτός είναι ο λόγος που χαίρομαι, επίσης, επειδή τέσσερις ανθολογίες με ποιήματά μου έχουν εκδοθεί στα ελληνικά. Όσο μπορώ αφιερώνομαι και σε άλλες δραστηριότητες που μπορεί να αναλάβει ένας ποιητής και μεταφραστής, κι ας μην έχουν άμεση σχέση με τη μετάφραση ελληνικής λογοτεχνίας στα εβραϊκά. Ως εκ τούτου, ανθολόγησα και προλόγισα την έκδοση *Ανθολογία νέων Εσθονών ποιητών* (Βακχικόν, 2019). Με την ίδια χαρά και όρεξη προλόγισα το βιβλίο του Δημητρίου Παππά *Όταν η γλώσσα ταξιδεύει απρόβλεπτα* (Κάκτος, 2024), και συνεργάστηκα με τον γλωσσολόγο Ντίμμη Μπουφαλίνη-Βουρλίτη στη μετάφραση και δημοσίευση μιας συλλογής ποιημάτων του Φινλανδού ποιητή Πένττι Χόλαππα (κείμενο-παρουσίαση και ανθολογημένα ποιήματα, *Οδός Πανός*, τχ. 202, Ιούλιος-Σεπτέμβριος 2024). Άραγε, με αυτά τελειώνει το έργο μου; Θα το κρίνει ο καιρός.